

บทที่ 2

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน

การบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานที่ครอบคลุมงานทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกันตั้งแต่ต้นจนจบเรียน ในอันที่จะเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นคนที่สมบูรณ์ มีการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อย่างไรก็ตามถ้าจะมองอย่างกว้าง ๆ ถึงภารกิจในโรงเรียน หรือในสถานศึกษา โดยทั่วไปแล้วจะมีงานหลักอยู่ 3 ประการ คือ

1. งานวิชาการ
2. งานด้านกิจการนักเรียน
3. งานธุรการ และการบริหารทั่วไป¹

1. งานด้านวิชาการถือว่ามีความสำคัญยิ่ง เปรียบเสมือนหัวใจของสถานศึกษา ส่วนงานด้านอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบ เช่น เป็นแขน เป็นขา เป็นหู เป็นตา ฯลฯ เพื่อช่วยส่งเสริมสนับสนุนฝ่ายวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้²

ลักษณะเด่น ๆ ของงานวิชาการ ได้แก่ การจัดทำครุภัณฑ์ความรู้มาสอนให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ การจัดหลักสูตรการจัดตารางสอน การจัดให้มีห้องสมุด เพื่อบริการทางวิชาการ การวัดผลการเรียนการสอน เป็นต้น

2. งานด้านกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหารและการนิเทศบรรดากิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในด้านที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน³ ได้แก่ การจัดการแนะแนว การปัฒน์นิเทศ การให้สวัสดิการต่าง ๆ เช่น การจัดการจราจร การจัดอาหารกลางวัน การจัดกิจกรรมนักเรียน (Student Activities) การควบคุมความประพฤติ และการรักษา紀錄 เนื้อหา นักเรียน เป็นต้น

¹ พนัส พันนาคินทร์ หลักการบริหารโรงเรียน. หน้า 49 - 50.

² เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ การบริหารกิจการนักเรียน. หน้า 4.

³ ภญ. โภ. สาคร หลักบริหารการศึกษา. หน้า 298.

3. งานด้านธุรการและบริหารทั่วไป ได้แก่ การบริหารด้านงานสารบรรณ การเงิน พัสดุ อาคารสถานที่ การติดต่อและการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

2. ขอบเขตของการบริหารกิจการนักเรียน

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า งานกิจการนักเรียน หมายถึง บรรดาภารกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนตั้งแต่เริ่มรับเข้ามาจนกระทั่งนักเรียนออกไปจากโรงเรียน อันได้แก่

1. การคัดเลือกและการรับนักเรียนเข้ามาเรียนในสถานศึกษา
2. การลงทะเบียนและการเก็บข้อมูลต่าง ๆ
3. การให้คำปรึกษาแนะแนว
4. การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย
5. การบริการที่พกพาตัว
6. การบริการอาหารกลางวัน
7. การบริการทุนการศึกษา
8. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ
9. การควบคุม ดูแล และการรักษา紀錄เบียนบันทึก
10. บริการอื่น ๆ เช่น การปฐมนิเทศ บริการเกี่ยวกับพยาบาล เป็นต้น

โอลวาร์ด (Ovard) ได้เสนอภาระกิจของ การบริหารกิจการนักเรียน ไว้ 4 ประการ

คือ

1. งานด้านบริการนักเรียน ได้แก่ การรับสมัครเข้าเรียน การปฐมนิเทศ งานทะเบียนนักเรียน เป็นต้น
2. งานด้านบริการแนะแนว
3. งานด้านกิจกรรมนักเรียน เช่น องค์กรนักศึกษา สภานักเรียน ชมรมต่าง ๆ เป็นต้น
4. งานด้านระเบียบวินัย และการควบคุมความประพฤติ

แอทวูด (Atwood) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนที่มหาวิทยาลัยนาซารีน (College of the Church of Nazarene) ได้สรุปผลการวิจัยว่า กิจการนักเรียนประกอบด้วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านนักเรียนดังนี้

1. การคัดเลือกและการสรรหาบุคคลเรียน (Recruitment)
2. การรับนักเรียนเข้ามา (Admission)
3. การปฐมนิเทศ (Orientation)
4. การลงทะเบียน (Registration)
5. การให้คำปรึกษา (Counselling)
6. การสอนซ้อมเสริม (Remedial)
7. การช่วยเหลือด้านการเงิน (Financial Aid)
8. การบริการหอพัก (Housing)
9. การบริการสุขภาพ (Health Service)
10. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร (Extra Curriculums Activities)
11. องค์การนักศึกษา (Student government)
12. บริการด้านอาหาร (Food service)
13. การนิเทศการศึกษา (Supervision)¹

พนัล หันนาคินทร์ ได้สรุปงานกิจกรรมนักเรียนออกเป็น 4 ประเภทคือ

- (1) การจัดกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมประจำต่าง ๆ หลักในการจัดกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรม
- (2) การจัดบริการแนะแนว ได้แก่ การจัดบริการต่าง ๆ ของการแนะแนว เช่น แนะแนวการศึกษา แนะแนวอาชีพ และการให้คำปรึกษา เป็นต้น
- (3) การรักษาและเบี่ยงบัญโถงเรียน ได้แก่ การป้องกัน การแก้ไข และการรักษา ระเบียบวินัย เป็นต้น
- (4) บริการอื่น ๆ เช่น บริการสุขภาพอนามัย ตลอดจนบริการที่อยู่อาศัย เป็นต้น² บริการศักดิ์ วิชาลักษณ์ กล่าวว่า ขอบเขตของบริการวิหารกิจการนักเรียน สามารถแบ่งออกได้ 4 ประการคือ

1. ภาระกิจด้านสวัสดิการ (Welfare Function) ภาระกิจด้านการให้บริการ และสวัสดิการแก่นักเรียนเป็นสำคัญ เช่น

¹ ประเด็น นิพัฒนา การบริหารกิจการนิสิต นักศึกษา หน้า 39 - 41.

² พนัล หันนาคินทร์ บริหารการศึกษา หน้า 49 - 51.

- 1.1 บริการด้านแนะนำ
 - 1.2 บริการด้านทุนการศึกษา
 - 1.3 บริการด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล
 - 1.4 บริการด้านอาหาร
 - 1.5 บริการด้านจดหมายและไปรษณีย์
 - 1.6 บริการด้านรับส่งนักเรียน
 - 1.7 บริการเกี่ยวกับการเรียนรักษาดินแดน
 - 1.8 บริการเกี่ยวกับศิษย์เก่า เป็นต้น
2. ภาระกิจด้านการควบคุม Control Function เป็นภาระหน้าที่ในการควบคุม ดูแลระเบียบวินัย และความประพฤติ ซึ่งรวมก็จะเรียกว่าฝ่ายปกครอง การบริหารด้านนี้ได้แก่
- 2.1 การรับเข้าเรียน
 - 2.2 งานทะเบียน
 - 2.3 หอพัก และนักเรียนเดินเรียน
 - 2.4 วินัยและการควบคุมความประพฤติ
3. ภาระกิจด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตร หรือกิจกรรมนักเรียน (Co - curricular Activities) ภาระกิจด้านนี้ล้วนใหญ่เป็นงานด้านกิจกรรมนักเรียน เช่น
- 3.1 สโมสรนักเรียน (Student Union)
 - 3.2 กิจกรรมทั้งนักเรียนปกครองกันเอง (Student government) เช่น สภา นักเรียน อองค์การนิลิตนักศึกษา
 - 3.3 กิจกรรมด้านกีฬา ทั้งกีฬาภายใน และกีฬาภายนอกสถานบัน
 - 3.4 กิจกรรมด้านสังคม เช่น ชุมชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม หรือประเด็นต่าง ๆ เป็นต้น
 - 3.5 กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาลังค์ หรือบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม เช่น การออกค่ายอาสาพัฒนา ลูกเสือยุวชนฯ เป็นต้น
 - 3.6 การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน เป็นต้น
4. ภาระกิจด้านการสอน Teaching Function ได้แก่
- 4.1 การปฐมนิเทศ (Orientation)
 - 4.2 การสอนซ้อมเสริม (Remedial services)

4.3 การสอนพิเศษ (Tutorial Program)¹

กล่าวโดยสรุป การบูรหารกิจการนักเรียน หมายถึงการบูรหารบรรดาภารกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน แบ่งออกเป็น

1. งานเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน
2. งานด้านปกครอง และรักษา率为เนียบวินัย
3. งานด้านบริการ และสวัสดิการต่าง ๆ
4. งานด้านการสอนพิเศษและสอนช้อม

1. การบูรหารทางด้านกิจกรรมนักเรียน

1.1 ความหมายของกิจกรรมนักเรียน

คำว่ากิจกรรมนั้นยังไม่มีปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน แต่มีคำว่ากิจการซึ่งหมายถึงธุระ ภาระงานที่ประกอบ ส่วนคำว่า กรรม หมายถึง การกระทำการงาน ดังนั้น กิจกรรมจึงหมายถึงการงานที่ประกอบขึ้น หรือการงานที่กระทำขึ้น และกิจกรรมนักศึกษา จึงหมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักศึกษาประกอบขึ้นในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้งานนั้นสำเร็จ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความหมายของคำว่ากิจกรรมว่า กิจกรรมหมายถึง การทำงาน กิจกรรมในโรงเรียนจะหมายถึงการกระทำการทุกอย่าง ในโรงเรียน ซึ่งอาจจะเป็นห้องกิจกรรมในหลักสูตร และกิจกรรมนอกหลักสูตร กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะเกิดขึ้น เมื่อนักเรียนมาร่วมกัน มีการกระทำต่อ กัน มีการวางแผนเพื่อที่จะกระทำ เพื่อความสนุก เพลิดเพลิน เพื่อความเจริญของกิจกรรม ตลอดจนเพื่อความสงบสุขของลังค์²

ภญ. สาธร กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมประจำ หรือกิจกรรมนอกหลักสูตรทั้งหลายที่ให้การศึกษาแก่นักเรียนนอกห้องเรียน (Extra class Activities)³

สมบูรณ์ ทันพิม ไทย ได้ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่า หมายถึง กิจกรรมที่สถานศึกษาจัด หรือสถานศึกษาสนับสนุนให้ผู้เรียนจัดขึ้น เพื่อสนับสนุนใจ และ

¹ เสริมศักดิ์ วิศวาราตน์ การบูรหารกิจการนักเรียน หน้า 12 - 15.

² ประดับ นิลพงษา กิจกรรมร่วมหลักสูตร หน้า 3 - 5.

³ ภญ. สาธร หลักการบูรหารการศึกษา หน้า 228.

ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน นอกเหนือจากหลักสูตรปกติ ไม่มีการให้คณานทางวิชาการ และผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมนี้ด้วยความสมัครใจ¹

นพพงษ์ บุญจิราดุลย์ ได้สรุปว่า กิจกรรมนักเรียน หมายถึงบรรดากิจกรรมประกอบ หรือนอกหลักสูตรทั้งหลายที่ให้การศึกษาแก่นักเรียนนอกห้องเรียน จัดขึ้นโดยนักเรียนที่สมัครใจ จะเข้าทำกิจกรรม และดำเนินการเอง โดยความเห็นชอบและสนับสนุนของคณาจารย์ และไม่มีค่าแน่ใจ ๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กเลื่อนชั้น หรือสำเร็จการศึกษา²

วิชัย ราชภรรศิริ ได้อธิบายว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีชื่อเรียกว่า กิจกรรมนอกหลักสูตร (Extra Curricular Activities) กิจกรรมร่วมหลักสูตร (Co-Curricular Activities) ปัจจุบันเรียกว่า กิจกรรมนักเรียน (Student Activities) ซึ่งหมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก นอกเหนือจากการเรียนการสอน ตามหลักสูตร³

นอกจากนี้กิจการศึกษาต่างประเทศที่มีชื่ออย่างท่านได้สรุปความหมายของกิจกรรม ร่วมหลักสูตรไว้ต่าง ๆ ดังนี้

คาร์เตอร์ วี. กูด (Carter V. Good) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมนักเรียน หมายถึง โปรแกรมและการดำเนินงาน ซึ่งนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษาจัดขึ้น โดยมีความ มุ่งหมายเพื่อสร้างความลุกสนาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ซึ่ง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ ความสนใจ ทักษะ แต่ไม่มีการให้คณาน นักเรียนจะต้องหาเงินมาดำเนินการเอง และจะต้องอยู่ในความควบคุม แนะนำของสถานศึกษา การจัดกิจกรรมจะต้องอยู่บนฐานรากฐาน หรือแนวทางที่จะดำเนินการไปสู่เป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ที่วางไว้⁴

¹ สมบูรณ์ ทับทิม ไทย กิจกรรมนักเรียน วารสารแนะแนว หน้า 27.

² นพพงษ์ บุญจิราดุลย์ หลักบริหารการศึกษา หน้า 38.

³ วิชัย ราชภรรศิริ หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา หน้า 38.

⁴ Carter V. Good. Dictionary of Education. pp.562 - 563.

เออร์เบอร์ด สตูป (Herbert Stroup) กล่าวว่ากิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมทั้งหลายของนักเรียน โดยมีองค์การในการบริหาร และมีวัตถุประสงค์ในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อที่จะสร้างความสุกสาน เพิ่มพูนความรู้ และส่งเสริมพัฒนาในทุก ๆ ด้าน¹

โรเบอร์ด เฟรเดอร์ริก (Robert W. Frederick) ได้สรุปว่า กิจกรรมนักเรียน หมายถึงกิจกรรมทั้งหลายในสถานศึกษา ซึ่งนักเรียนมีความล้มเหลวเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ และ สถานศึกษายอมรับ และสนับสนุนกิจกรรมเหล่านี้การเข้าร่วมกิจกรรมนี้จะไม่มีผลในการนับเป็น ส่วนหนึ่งในการพิจารณาผลการศึกษา²

กล่าวโดยสรุป กิจกรรมนักเรียน หมายถึงกิจกรรมที่นักเรียน นักศึกษา หรือสถานศึกษาจัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำการกิจกรรมต่าง ๆ ทั้ง ในด้านวิชาการ ด้านพัฒนาด้าน กีฬา และด้านบริการ เพื่อที่จะสร้างความสุกสานเพลิดเพลิน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และส่งเสริม การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมด้วย ความล้มเหลวใจ โดยไม่มีผลของคะแนนเข้าไปเกี่ยวข้องในการตัดสินผลการเรียน

/1.2 ประวัติความเป็นมาของกิจกรรมนักเรียน*

กิจกรรมนักศึกษาเกิดขึ้นเมื่อมีสถาบันการศึกษาขึ้นสูงเกิดขึ้น ทั้งนี้ เพราะถือว่ามนุษย์ เป็นสัตว์ลังคอม จะนั่นเมื่อมนุษย์มารอยู่ร่วมกันจึงต้องมีระเบียบ กฎเกณฑ์ และกิจกรรมต่างๆขึ้น

กิจกรรมนักศึกษาของยุโรปเกิดขึ้นในสมัยของกรีกและโรมัน เพราะว่าการศึกษาของ กรีกและโรมันเจริญก่อเป็นประเทศอื่น นักศึกษาซึ่งไปจากที่ต่างๆ จากหลายชาติ จึงเกิดมีการรวม ตัวของคนในชาติเดียวกันขึ้น กล้ายเป็นกิจกรรมตัวแทนชนชาติ เมื่อมารอยู่ร่วมกันตัวแทนเหล่านี้ จึงกิจกรรมเป็นตัวแทนของกลุ่ม มีการรวมตัวกันเพื่อต่อสู้กับคนพื้นเมืองที่คุยกันอ้วรดอา

เปรiyin เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของกลุ่ม จึงมักจะมีการทะเลาะกันระหว่างนักศึกษา กับชาวบ้าน หรือบางครั้งมีการทะเลาะกันระหว่างนักศึกษา กับครูผู้สอน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมรื่นเริง สังสรรค์ ปักครอง และลงโทษกันเอง

ในสมัย古来 เป็นระยะเวลาที่วิทยาการก้าวหน้ามาก มีมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงเกิดขึ้น เช่น มหาวิทยาลัยโนโอลูญญา (Bologna) มีนักศึกษามากที่ต่าง ๆ มากมาย จึงมีการ

¹ Stroup Herbert. Toward the Philosophy of Student Activities.

p.30.

² Robert W. Frederick. The third Curriculum. p.6.

รวมตัวกันเพื่อปักครองกันเอง มีการจัดสวัสดิการ สันทนาการ กีฬา ดนตรี และอื่น ๆ ต่อมากิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ก็ได้มีการนัดหมายในวันเบญจແນກ້ง ในรูปของการบริหารและการจัดกิจกรรม¹

1.3 การวิจัยและการของกิจกรรมนักศึกษาในประเทศไทย

1. ในระยะแรกการศึกษาอยู่ในวัด มีพระเป็นครู กิจกรรมนักเรียนจัดขึ้นโดยนักเรียน เช่น กีฬา แต่กิจกรรมนี้ครูไม่ยอมรับและสนับสนุน ครูถือว่าเด็กมาเรียนไม่ใช่มาเล่น
2. ในระยะต่อมาครูเริ่มสนใจ และให้การสนับสนุนกิจกรรมนักเรียน เพราความล้มพังซึ่งห่วงครูและนักเรียนมากขึ้นแต่ผู้บริหารยังไม่ยอมรับ เพราะถ้ายอมรับแล้วจำเป็นต้องให้การสนับสนุน
3. กิจกรรมนักเรียนได้รับการสนับสนุนโดยคณะครู และยอมรับโดยผู้บริหารถือเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตร
4. ระหว่างปี พ.ศ.2480 – 2490 เป็นระยะก่อนลั่นสุดส่อง光芒โลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยไม่ได้ติดต่อกันต่างประเทศแนวคิดใหม่ทางการศึกษามีอยู่ และมีแนวโน้มเอียงไปทางยุโรป กิจกรรมเน้นนักไปทางด้านยุวชนทหาร การกีฬา เนตรนารี และการพาณักเรียนไปร่วมพิธีกรรมทางศาสนา
5. ระหว่าง พ.ศ.2490 – 2500 เป็นระยะหลังสุดส่อง光芒โลกครั้งที่ 2 เราเริ่มส่งคนไปเรียนที่อเมริกา เป็นการเริ่มการศึกษาแผนใหม่ จัดการศึกษาโดยเน้นที่ตัวนักเรียน ระยะนี้จึงเป็นยุคของกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยเน้นกิจกรรมประกอบการเรียน
6. ระหว่างปี พ.ศ.2500 – 2510 เป็นยุคของการจัดการศึกษาที่เจริญรอยตามอเมริกา มีความเชื่อว่าการให้การศึกษาเป็นการวางแผนรากฐานเพื่อการปักครองในระบบประชาธิปไตย กิจกรรมเด่น ๆ ในยุคนี้ ได้แก่ สภานักเรียน ชุมนุมต่าง ๆ สมาคมครูผู้ปักครอง (P.T.A.) เป็นต้น
7. ระหว่างปี พ.ศ.2510 – 2516 เป็นระยะที่นำเอาความคิดของอเมริกามาผสมผสานกับความคิดของไทย พยายามปรับปรุงรูปแบบของสภานักเรียน และชุมนุมต่าง ๆ

¹ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. เอกสารอัตลักษณ์โรงเรียนประถมการเรียนวิชาองค์กรและกิจกรรมนักศึกษา (421650). หน้า 1 – 5.

สภานักเรียนจังค์อย ฯ กล้ายมาเป็นสโมสรนักเรียน (Student Union) และต่อมาที่มีการเมืองเข้ามาแทรก

8. ระหว่าง 14 ตุลาคม 2516 ถึง 6 ตุลาคม 2519 เป็นยุคที่เกิดความเชื้อใจให้ว่าระหว่างชุมชนทางวิชาการ (Academic Community) กับชุมชนทางการเมือง (Political Community) โดยมีความเชื่อว่าในโรงเรียนนั้นนักเรียนมีอำนาจสูง เปลี่ยนบทบาทของนักเรียนเป็นชนชั้นปักษ์ของ มีการเมืองเข้ามาแทรก กิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรโดยมุ่งบริการลังค์ที่ขาดความพร้อม

9. ระหว่าง 6 ตุลาคม 2519 ถึง ตุลาคม 2523 ระยะแรก ฯ รัฐบาลห้ามมีกิจกรรมนักเรียนไม่อนุญาตให้มีชุมนุม สภานักเรียน แต่ในปี พ.ศ.2520 รัฐก็เริ่มอนุญาตให้มีกิจกรรมได้บ้าง เช่น สโมสรนักเรียน กิจกรรมทางด้านกีฬา และกิจกรรมทางวิชาการ

10. พ.ศ.2523 ถึง ปัจจุบัน รัฐบาลได้อนุญาตให้นักเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ทุกประเภทเหมือนเดิมทุกประการ¹

นโยบายของรัฐในการจัดกิจกรรม นักเรียน นิสิต นักศึกษา

1. ความเป็นมาของนโยบายของรัฐ

ในการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนของชาติได้เป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำเป็น เวลาช้านานมาแล้ว เพียงจะได้มีนโยบายเยาวชนแห่งชาติขึ้นครั้งแรกในสมัยของรัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2516 เพื่อให้กระทรวง ทบวง กรม ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ถือเป็นแนวปฏิบัติ ในสมัยต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง นโยบายเยาวชนของชาติอีก 2 ครั้ง ครั้งแรกประกาศเป็นนโยบายส่งเสริม และพัฒนาเยาวชนแห่งชาติ ประกาศ ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2520 ในสมัยของรัฐบาลนายชาనินทร์ กรวยวิเชียร และครั้งที่ 2 เป็นนโยบายเยาวชนแห่งชาติ ประกาศ ณ วันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ.2522 ในรัฐบาลของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชุมนันท์ ต่อมาได้มีการแก้ไขนโยบายในการพัฒนาเด็กและเยาวชนต่อรัฐสภาเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ.2523 ซึ่งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาเยาวชนในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านอุดมการทางการเมือง ความมั่นคงทางวัฒนธรรม
2. ด้านกิจกรรมนักเรียน นิสิต นักศึกษา

¹ เสริมศักดิ์ วิศาลภรณ์ การบริหารกิจการนักเรียน หน้า 102 - 103.

3. ด้านสุขภาพอนามัย สาธารณสุข
4. ด้านบุคลิกภาพ
5. ด้านจริยธรรม
6. ด้านการศึกษาและอาชีพ
7. ด้านลังค์และลีฟเวดล้อม
8. ด้านลังค์ลงเคราะห์
9. ด้านการแลกเปลี่ยนเยาวชนระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม

1. เพื่อฝึกให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย
2. เพื่อฝึกให้เป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
3. เพื่อให้มีความเข้าใจ และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
4. เพื่อให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามลักษณะที่ ในขอบเขตของกฎหมาย
5. เพื่อให้มีความทราบซึ่งในคุณค่า ธรรมะ ไว้ และส่งเสริมเอกลักษณ์ วัฒนธรรม อันดีงามของชาติ
6. เพื่อฝึกความสามัคคีในหมู่คณะ
7. เพื่อล่วงเสริมพัฒนาการทั้งร่างกายและจิตใจ
8. เพื่อล่วงเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
9. เพื่อให้รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม
10. เพื่อฝึกความเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม
11. เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้วิชาการในหลักสูตรให้กวดขวางช่วงยังชั้น
12. เพื่อเพิ่มพูนความสนใจของนักเรียนให้กวดขวางช่วงยังชั้น
13. เพื่อพัฒนาความสามารถพิเศษของนักเรียน นักศึกษา
14. เพื่อฝึกการทำงานร่วมกัน
15. เพื่อพัฒนาลักษณะที่ดี และสร้างความกระตือรือร้นในหมู่นักเรียน
16. เพื่อล่วงเสริมความร่วมมือในลังค์

17. เพื่อเปิดโอกาสให้ทางประลับการณ์ในการทำงาน
18. เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
19. เพื่อให้รู้จักนำวิชาการที่ได้เรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์
20. เพื่อพัฒนาความเข้าใจอันดีระหว่างครูและนักเรียน

ประเภทของกิจกรรมนักศึกษา

กิจกรรมนักศึกษาสามารถจำแนกได้ 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. กิจกรรมทางวิชาการ
2. กิจกรรมทางด้านกีฬา
3. กิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม
4. กิจกรรมทางด้านบำเพ็ญประโยชน์

1. กิจกรรมทางด้านวิชาการ ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมความรู้ หรือความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตจริง ๆ มากขึ้น นอกจากนี้จากการเรียนการสอนในห้องเรียน ได้แก่ การจัดชุมนุมต่าง ๆ ทางวิชาการ เช่น ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมคณิตศาสตร์ ชุมนุมภาษาอังกฤษ ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมลังค์ศาสตร์ ชุมนุมหัองสือพิมพ์ เป็นต้น

2. กิจกรรมทางด้านกีฬา ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางด้านกีฬาทุกประเภท ในอันที่จะช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม และยังช่วยให้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย เช่น การแข่งขันกีฬาลี การแข่งขันกีฬาระหว่างชั้น การแข่งขันกีฬาระหว่างวิชาเอก และการแข่งขันกีฬาระหว่างสถาบัน

3. กิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริม และรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมอันดีของชาติ เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีของท้องถิ่น กิจกรรมเกี่ยวกับพระมหาภัตtriy เป็นต้น

4. กิจกรรมทางด้านบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อกำประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือและยุวภาฯ ศิษ กิจกรรมชุมนุมอนุรักษ์ลึกล้อม

กิจกรรมอาสาพัฒนา กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมรณรงค์การรักษาความสะอาด
ถนนทางและที่สาธารณะ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามถ้าจะแบ่งให้ละเอียดลงไปเพื่อสะท้อนแก่ความเข้าใจแล้ว กิจกรรม
นักศึกษาสามารถแบ่งออกได้เป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. กิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนปักครองกันเอง เช่น สภานักเรียน สภานักศึกษา
องค์การนิสิตนักศึกษา เป็นต้น
2. กิจกรรมเกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์และการผดุงฯ ได้แก่ ชุมชนอาสาพัฒนา
ชุมชนผู้นำเพื่อประโยชน์ ชุมชนอนุรักษ์ลึกลับล้อม ชุมชนต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น
3. กิจกรรมทางศาสนา เช่น ชุมชนพุทธศาสน์ ชุมชนกิจกรรมทางศาสนาอื่น ๆ
4. กิจกรรมเกี่ยวกับประเพณี และวัฒนธรรมไทยได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญ
ของชาติ กิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ กิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีห้องถีน เป็นต้น
5. กิจกรรมเกี่ยวกับกีฬาและกิจกรรมทางว่าง空 เช่น การแข่งขันกีฬาสี การแข่งขันกีฬาระหว่างชั้น การแข่งขันกีฬาระหว่างสถาบัน เป็นต้น
6. กิจกรรมเกี่ยวกับการพูดและการแสดง เช่น ชุมชนโตัวร์ ชุมชนละคร เป็นต้น
7. กิจกรรมทางด้านดนตรี เช่น ชุมชนดนตรีไทย ชุมชนดนตรีลูกทุ่ง ชุมชนดนตรีรำไทย เป็นต้น
8. กิจกรรมทางด้านวิชาการ ได้แก่ ชุมชนต่าง ๆ ทางวิชาการ เช่น ชุมชนภาษา
อังกฤษ ชุมชนภาษาไทย ชุมชนวิทยาศาสตร์ ชุมชนคณิตศาสตร์ เป็นต้น
9. กิจกรรมเกี่ยวกับเอกสารการพิมพ์ ได้แก่ ชุมชนการทำวารสาร ชุมชนหนังสือพิมพ์
ชุมชนนักเขียนบทความ เป็นต้น
10. กิจกรรมเกี่ยวกับความสนใจพิเศษ เช่น ชุมชนถ่ายภาพ ชุมชนวิทยุสมัครเล่น^๑
ชุมชนนักละเมิดและแม่แบบ เป็นต้น
11. กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดทัศนศึกษา และการศึกษาหาความรู้นอกสถานศึกษา
12. กิจกรรมโภมรม (Home room)
13. กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดประชุมล้มมนา เช่น การจัดการอบรม การเชิญวิทยากร
มาบรรยาย เป็นต้น^๒

^๑ เสริมศักดิ์ วิชาลักษณ์ การบริหารกิจการนักเรียน หน้า 106 - 107.

หลักในการจัดกิจกรรม

มีนักการศึกษาที่มีเชื่อห่วงใยท่าน ได้เสนอแนะหลักในการจัดกิจกรรมไว้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาก็เพื่อปลูกฝังและพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาในทุก ๆ ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา
2. หลักในการควบคุมกิจกรรม ต้องมุ่งส่งเสริมวัฒนธรรมส่งเสริมศักยภาพของสถาบันนั้น
3. โดยเน้น การควบคุม และการตัดสินใจของสถาบันในเรื่องการจัดกิจกรรมควรขึ้นอยู่กับเหตุผลทางด้านศีลธรรม และภูมิหลังของการศึกษา ไม่ควรใช้อำนาจ
4. เนื่องจากนักศึกษาทุกคนมีความแตกต่างกัน ในด้านวัฒนาวะ ด้านพื้นฐานทางครอบครัวและล้วงแวดล้อมทางสังคม จะมีการควบคุมกิจกรรมควรกำหนดขอบเขตไว้อย่างกว้างๆ ให้สามารถยืดหยุ่น ได้อย่างเหมาะสม

5. การร่วมกิจกรรมของนักศึกษาเป็นเพียงบทบาทหนึ่ง เท่านั้น ในฐานะที่นักศึกษามีความล้มเหลวที่กับสถานศึกษาโดยตรง การควบคุมจึงควรคำนึงว่า นักศึกษาก็มีส่วนรับผิดชอบต่อสถาบันด้วย

มิเตเดลตัน (W.E. Middleton) นักการศึกษาที่มีเชื่อห่วงใยท่านนั่ง กล่าวว่า การจัดกิจกรรมนักศึกษาควรยึดหลักดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาทุกคนมีส่วนเป็นสมาชิกของสถาบัน
2. การให้นักศึกษามีส่วนร่วม และการเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ ให้เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย
3. กิจกรรมนักศึกษา ควรส่งเสริมนักศึกษา ในด้านการปรับตัวทางสังคม
4. โครงการกิจกรรมทุกโครงการต้อง เป็นการสร้างเสริมโดยอาศัยพื้นฐานความต้องการของนักศึกษา และของสถาบัน เป็นหลัก
5. กิจกรรมต่าง ๆ ควรได้รับการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นผู้แนะนำ
6. ค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาควรให้น้อยที่สุด เท่าที่สามารถจะทำได้
7. นักศึกษาและบุคลากรที่จะทำงานผูกพันกับกิจกรรมนักศึกษาต้อง เป็นผู้มีความกระตือรือร้น

8. ผู้บริหารสถาบัน ควรมีอำนาจยับยั้งได้ แต่ไม่ควรใช้อำนาจนั้นอย่างมาก
 9. งานของอาจารย์ที่ปรึกษาภารกิจกรรม ควรถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานในหน้าที่ครู
 10. เวลาที่จัดกิจกรรมควรใช้นอกเวลาเรียน
 11. สถาบันการศึกษาและชุมชนจะต้องได้รับทราบเกี่ยวกับโครงการของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
 12. ต้องถือว่างานกิจกรรมนักศึกษามีส่วนสำคัญเท่ากับงานด้านอื่น ๆ ของสถาบัน
 13. กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ควรมีความล้มเหลวทั้งบังคับและวิชาการ
 14. นักศึกษาควรได้รับการแนะนำในการเข้าร่วมกิจกรรม ให้เหมาะสมสมกับความสนใจของตน
2. การบริหารด้านการปักครอง และรักษาระเบียบวินัย
- สิ่งที่โรงเรียนประณاةเกี่ยวกับระเบียบวินัยคือการมีวินัยในตนเอง (Self discipline) ตามแนวคิดทางสังคมและทางจิตวิทยามีความเชื่อว่า วินัย เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่บุคคลสามารถเรียนได้ โดยการพัฒนานิสัยการควบคุมตนเอง และระลึกถึงความรับผิดชอบของตนเองที่ตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โอลาวาร์ด (Ovard) ได้ให้ความเห็นว่าปัญหาทางวินัย อาจจะเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้ คือ
1. ความบกพร่องในการฝึกหัดและการพัฒนา
 2. ขาดความสนใจในวิชาที่เรียน
 3. กระบวนการสอนไม่ดี (poor Teaching)
 4. การบริหารโรงเรียนไม่ดี ขาดประสิทธิภาพ
 5. มีปัญหาทางครอบครัว

¹ W.E. Middleton Basic principle of Extra Curricular Activities XXXI (April 1960) pp. 236 - 237.

6. มีความน่าพร่องในการปรับตัวให้เข้ากับลังคม
7. คงเพื่อนที่ไม่ดี
8. มีความน่าพร่องทางร่างกาย
9. ขาดความรับผิดชอบ
10. มีปัญหาในการปรับตัวเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น¹

ประเภทของวินัยที่ใช้ในโรงเรียน

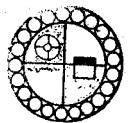
วินัยที่โรงเรียนใช้กันอยู่ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. วินัยเดี่ยวน้ำดีแบบทหาร (absolute authority) วินัยประเภทนี้ถือว่าเด็กไม่มีความรู้จักรับผิดชอบ จึงต้องให้บัญชาตามคำสั่งและระเบียบ ให้รับและเลยหรือไม่ปฏิบัติตามย่อมได้รับโทษ วินัยประเภทนี้ใช้ความกลัวเป็นหลัก ดังนั้นนักเรียนทำดีเพื่อจะหลีกภัยโทษสอดคล้องกับสุภาษณ์ที่ว่า "รักวัวให้ผู้กรักลูกให้ดี" จากแนวคิดนี้สืบทอดกันมาตั้งแต่เดิม ด้วยคือพวกรู้ว่า เห็นด้วยอ้างว่า เมื่อนักเรียนทำดีจนเคยชินเป็นนิสัยแล้วก็จะไม่กระทำการชั่ว ส่วนพวกรู้ว่าเห็นด้วยก็จะอ้างว่า การบังคับนักเรียนขัดกับหลักการของประชาธิปไตย วินัยที่ดีน่าจะเกิดจากความรับผิดชอบของนักเรียนเอง ไม่ควรเกิดจากการบังคับ

2. วินัยแบบดำเนินงานให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน แนวคิดนี้มีความเชื่อว่า ถ้าหากนักเรียนได้ทำสิ่งที่ตนสนใจแล้ว ปัญหาเรื่องวินัยก็จะไม่เกิดขึ้น เช่นนักเรียนชอบเดินลัดสนามเพราะเห็นว่าเป็นทาง ใกล้ที่สุด โรงเรียนก็ควรจะสนองโดยการสร้างทางลัดที่ให้นักเรียนเดินลัดสนามได้ และในขณะเดียวกันก็รักษาสนามล้วนให้ไว้ให้มากที่สุด

3. วินัยที่เกิดจากความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นในตัวนักเรียนเอง แนวความคิดนี้มีความเชื่อว่า การที่จะให้นักเรียนมีความประพฤติดีนั้น คนมีความประพฤติดีก็ต่อเมื่อมีคุณธรรมประจำใจ และนั้นถือเป็นภารกิจของตน ถ้านักเรียนมีความคิดว่าเราเป็นคนดี เป็นคนมีภารกิจย่อมไม่ทำ

¹ เสริมศักดิ์ วิชาลักษณ์ การบริหารกิจการนักเรียน หน้า 53 - 54.

ในสิ่งที่ไม่ดีที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของตนเอง ดังนั้นการให้นักเรียนรักษา
เกียรติของตนจึงเป็นจุดมุ่งหมายของการสร้างวินัยตามแนวคิดนี้¹

สาเหตุของการประพฤติผิดวินัย

การที่จะพิจารณาหรือวิเคราะห์ปัญหาของการประพฤติผิดวินัยนั้น ควรจะพิจารณาจาก
สมมติฐานหรือคำอธิบายถึงสาเหตุของการทำผิดวินัยของนักเรียนซึ่งมีอยู่หลายประการคือ

1. ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากโรงเรียน เช่น

- 1.1 การสอนที่ใช้ไม่ได้
- 1.2 หลักสูตรที่ไม่ตรงกับความต้องการของนักเรียน
- 1.3 ตารางสอนที่ด้วยตัวเกินไป
- 1.4 โปรแกรมการเรียนและโปรแกรมอื่น ๆ ที่ไม่ปรับให้เหมาะสมสอดคล้องกับความรู้
พื้นฐานของนักเรียน

2. ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากตัวนักเรียนเอง เช่น

- 2.1 นักเรียนไม่เข้าใจกฎ ระเบียบ ต่าง ๆ ของโรงเรียน
- 2.2 นักเรียนไม่เข้าใจเหตุผลของการมีระเบียบนั้น
- 2.3 พื้นฐานการศึกษาของนักเรียนไม่ดี
- 2.4 นักเรียนไปคบเพื่อนที่ไม่ดี
- 2.5 นักเรียนมีเรื่องกระทบกระเทือนใจอย่างรุนแรง
- 2.6 นักเรียนมีความรู้ลึกชัดแย้งกับครู

3. ปัญหาที่มีสาเหตุสืบเนื่องมาจากการสภาพแวดล้อม ทางบ้าน และของชุมชนที่นักเรียน อาศัยอยู่ เช่น

- 3.1 การใช้อำนาจของบุคคลในบ้าน และความล้มเหลวของบุคคลในบ้านไม่ดีพอ
- 3.2 บ้านที่นักเรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีอาชญากรรม
- 3.3 นักเรียนมีกิจกรรม หรืองานที่ต้องทำการเก็บไป

¹ พน.ส หันนาคินทร์ หลักการบริหารโรงเรียน หน้า 198 - 200.

3/10/13
กันยายน
๒๕๖๖

สตูฟ (Stoops) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการประพฤติผิดวินัยไว้ว่า ปัญหาต่าง ๆ ทางวินัยนั้นมักเป็นสิ่งบอกเหตุว่าจะนำไปสู่การเกิดปัญหาในเรื่องอื่น ๆ ตามมาอีก เช่น จะพบว่าครูหลาย ๆ คนต่างก็ยอมรับว่าตนไม่สามารถทำการสอนเด็กให้ดีได้ เนื่องจากปัญหาการไม่มีวินัยของนักเรียนในชั้น สิ่งที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาทางวินัย ได้แก่

1. ต้นเหตุทางอารมณ์และสังคม ได้แก่

- 1.1 การขาดแรงจูงใจ
- 1.2 นักเรียนขาดความสนใจในเนื้อหาวิชาที่จัดให้เรียน
- 1.3 การสอนของครูไม่ดี
- 1.4 นักเรียนมีความกดดันทางอารมณ์
- 1.5 การขัดแย้งกันระหว่างความประพฤติของนักเรียนกับความต้องการทางสังคม

1.6 นักเรียนเกิดความขัดแย้งกันเพื่อน ๆ

1.7 ความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน

1.8 เกิดความขัดแย้งระหว่างครูกับนักเรียน

1.9 ความขัดแย้งระหว่างบ้านกับโรงเรียน

2. ปัญหาส่วนตัวของนักเรียน เช่น

2.1 ปัญหาทางโภชนาการ และสุขภาพของร่างกาย

2.2 ความขัดแย้งเกี่ยวกับการแสดงออกของตนเองกับสังคม

2.3 นักเรียนมีปมด้อย มีความรู้สึกว่าตนเองขาดความสามารถ

2.4 มีความคับช่องใจในความปราถนาที่จะเป็นบุคคลลำดับ

2.5 ขาดความรัก ความเข้าใจ และความเห็นอกเห็นใจจากคนอื่น ๆ

2.6 นักเรียนมีนิสัยการเรียนที่ไม่ดี

2.7 มีความแตกต่างกันในเรื่อง เชื้อชาติ ศาสนา ชีวิตส่วนตัว หรือวัฒนธรรม

2.8 ตื่นเต้นไปกับเรื่องที่เหลวไหล

2.9 ห้องเรียนคับแคบ มีนักเรียนแยะอัดมากเกินไป

ต้นเหตุของปัญหาที่เกิดจากทางโรงเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรจะได้ตรวจสอบอยู่เสมอ ได้แก่

1. วิชาที่จัดให้เรียนยากเกินไป

2. วิชาที่จัดให้เรียนไม่ตรงกับความต้องการ หรือความสนใจของนักเรียน
3. การสอนหมายงานให้นักเรียนทำอาจจะหนักเกินไป หรืออาจจะไม่ชัด หรืออาจจะขาดความยุติธรรม
4. เนื้อหาและกิจกรรมของแต่ละวิชาอาจจะวางแผนไว้ไม่ดีพอ ไม่เรียงลำดับตามความเหมาะสม
5. การจัดที่นั่งให้นักเรียนไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนที่ดี
6. เด็กที่เรียนไม่เก่งไม่ได้รับการเอาใจใส่ 眷แสวงหาเหลือเท่าที่ควร
7. อาจจะเกิดความขัดแย้งระหว่างครูและนักเรียน¹

3. การบริหารด้านบริการและสวัสดิการ

การจัดบริการต่าง ๆ ให้กับนักเรียนนักศึกษา จะทำได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสถานภาพของสถานศึกษานั้น ๆ รวมทั้งนักเรียน สภาพสังคม และคุณลักษณะของห้องถันเป็นสำคัญผู้บริหารจึงต้องใช้วิจารณญาณให้ความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ ที่จะให้บริการแก่นักเรียน นักศึกษาการจัดบริการอาจทำได้หลายชนิด เช่น

1. การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน การแนะแนวเป็นกระบวนการหรือกล่าวว่าช่วยช่วยให้บุคคลรู้จักตนเอง (help him to know himself) ให้รู้จักช่วยตัวเอง (help him to help himself) การช่วยเหลือดังกล่าวก็เพื่อจะช่วยน้องกันปัญหาซึ่งอาจจะเกิดขึ้น หรือถ้าหากมีปัญหาเกิดขึ้น นักเรียนก็สามารถหาทางแก้ไขได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ตลอดจนเป็นการช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ เมื่อความสามารถที่มีอยู่ในตัวเขามา

Carter V. Good ได้ให้ความหมายว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือ นักเรียนแต่ละคนให้เข้าใจตนเองและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้ใช้ความรู้ความสามารถในการ ดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

วิลเลียม อี โฮป (William E. Hope) ให้ความหมายว่า การแนะแนวคือบริการ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้พัฒนาและเจริญเติบโตด้วยสมรรถวิสัยสูงสุด

¹ กัญจนा ศรีกาฬสินธ์ การบริหารกิจการนักเรียน หน้า 231 - 234.

ผนัสนักศึกษา ได้ให้ความหมายของการแนะแนวว่า การแนะแนวหมายถึง ความช่วยเหลือที่คนหนึ่งให้แก่คนหนึ่งในการเลือก และปรับปรุงตนเอง เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีความเป็นตัวของตัวเอง และรู้จักรับผิดชอบในตัวเองมากขึ้น

กล่าวโดยสรุป การแนะแนวหมายถึง การให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนอย่างมีระบบ ระบบที่เนียนและต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง และลิ่งแหวดล้อมอันเป็นแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง รู้จักปรับตนเองและพัฒนาตนเอง ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ประเภทของการแนะแนว

การแนะแนวแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การแนะแนวเกี่ยวกับการศึกษา เป็นการแนะแนวให้นักเรียนรู้จักวางแผนทางการศึกษาให้เหมาะสมกับสติปัญญา ความต้องการ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของตน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพทางการเรียนให้สูงขึ้น รู้จักนำเสนอวิชาต่าง ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

2. การแนะแนวอาชีพ เป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนรู้จักเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม สมกับสติปัญญา ความสามารถ ความต้องการของตนและสังคม ให้นักเรียนได้มีโอกาสที่ทราบและเข้าใจในรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพนั้น ๆ การเข้าทำงาน ความสำเร็จ และความก้าวหน้าในอาชีพ

3. การแนะแนวปัญหาส่วนตัว การแนะแนวด้านนี้มีความสำคัญ เพราะเกี่ยวกับความเจริญของงาน และการปรับตัว ประพฤติปฏิบัติตัวในสังคม ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาทางด้านจิตวิทยาและสุริวิทยา คือการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ร่างกาย ซึ่งนักเรียนอาจจะไม่เข้าใจในสภาพการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ผ่านแนะแนวจึงต้องชี้แจงให้เข้าใจ และสามารถปรับสภาพจิตใจอารมณ์ได้ ปัญหาส่วนตัวของนักเรียน แบ่งออกได้เป็น

3.1 ด้านความเจริญเติบโตทางด้านร่างกายและระบบต่าง ๆ เช่น ระบบกล้ามเนื้อ ระบบลิบพันธ์ ระบบต่อมไร้ท่อ เป็นต้น หากนักเรียนไม่เข้าใจอย่างแท้จริงก็จะเกิดปัญหาในการปรับตัว ความวิตกกังวล ความหวาดกลัว เป็นต้น

3.2 ด้านที่เกี่ยวกับสภานิติและอารมณ์ อยากรู้ อย่างเห็น อยากทดลอง ไม่ต้องการอยู่ภายใต้บังคับบัญชา อยากรู้เพื่อสนับสนุน ต้องการความรัก มีอารมณ์ทางเพศ สภานิติใจแปรปรวนอย่างรวดเร็ว เป็นต้น

3.3 ด้านที่เกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสังคม เด็กมักจะแสวงหาสังคมใหม่ ๆ ในหมู่เพื่อนฝูง และกลุ่มที่สนใจสิ่งเดียวกัน มีความต้องการลัทธิคัลลิ่งกัน การรวมกลุ่มนี้ในวัยเดียวกัน จะเริ่มมีปัญหาต่อการสังคมกับผู้ใหญ่ ชุมนุมสังคมที่โลดโผนตื้นเต้น การปรับตัวจะเป็นปัญหามากในช่วงนี้

2. การจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียน

งานสุขภาพในโรงเรียน หมายอิงกิจกรรมทั้งหลายที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดความพากเพียรโดยสมบูรณ์ทางร่างกาย ทางใจ ทางสังคมแก่บุคลากรในโรงเรียน ลักษณะของงานด้านนี้ที่จะต้องดำเนินการให้ล้มเหลว ก็มี 3 งานคือ

1. งานด้านการสุขศึกษาในโรงเรียน
2. งานด้านสุขาภิบาลโรงเรียนและล้างแวดล้อม
3. งานด้านการให้บริการสุขภาพอนามัยโรงเรียน

ขอบข่ายของการให้บริการด้านสุขภาพ และอนามัยโรงเรียนมีดังนี้

1. การจัดล้างแวดล้อมในโรงเรียน
2. บริการตรวจสุขภาพนักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน
3. การควบคุมโรคติดต่อ
4. การปฐมพยาบาล
5. การจัดและบริการอาหาร
6. การจัดโครงการสวัสดิภาพของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน

การดำเนินการและกิจกรรมด้านสุขภาพอนามัยในโรงเรียน ที่นำไปสู่แนวปฏิบัติตามดังนี้

1. การจัดล้างแวดล้อมในสถานศึกษา เช่น

1.1 ที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน ไม่ควรเป็นที่ลุ่มเกินไป รักษาความสะอาดได้สะอาด กหงำ ไกลจากแหล่งเสื่อมโทรม กลิ่นเหม็น และเสียงรบกวนต่าง ๆ

- 1.2 อาคารเรียนและอาคารประกอบ ควรเป็นอาคารถาวรสีขาว ได้มาตรฐาน

1.3 ห้องเรียน และเครื่องใช้ในห้องเรียนควรมีขนาดความกว้างยาวได้มาตรฐานที่กำหนด แสงสว่างเพียงพอ ทาสีเย็นตา ใต้ะ เก้าอี้เพียงพอ กับจำนวนนักเรียน

1.4 การสุขภาวะล้า น้ำดื่มน้ำใช้ต้องมีปริมาณเพียงพอ ห้องส้วมและที่ปัสสาวะต้องจัดอยู่ในที่อันควร และถูกสุขลักษณะ และเพียงพอ กับจำนวนนักเรียน

2. การป้องกันอุบัติเหตุ โรงเรียนควรดำเนินการดังนี้

2.1 ควรจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัย

2.2 ควรปรับปรุงอาคารเรียนให้อยู่ในลักษณะมั่นคง แข็งแรง

2.3 ให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับอุบัติเหตุและการป้องกัน

3. การบริการอาหารกลางวัน โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนหมายถึง

โครงการส่งเสริมการจัดอาหารให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมภาวะโภชนาการที่ดี ให้นักเรียนได้รับอาหารในราคากลางๆ ทั้งยังส่งเสริมการพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ ลักษณะ และสติปัญญาของเด็กด้วย การบริการอาหารกลางวันทำได้หลายวิธี เช่น

1. โรงเรียนจัดทำเอง

2. จ้างบุคลากรภายนอกมาทำ โดยโรงเรียนควบคุม

3. นักเรียนนำอาหารมาหั่นประทานเอง โดยโรงเรียนจัดสถานที่หั่นประทาน

ให้

4. บริการทางด้านการเงิน เป็นการให้ความช่วยเหลือที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือนักศึกษาที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินโดยตัวในกรณีมีเหตุฉุกเฉิน ทุนการศึกษาที่จัดให้แก่นักเรียนแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ทุนให้เบล่า เป็นทุนที่สถาบันการเงินหรือผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเป็นทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนที่ยากจน หรือ นักเรียนที่มีผลการเรียนดี

2. ทุนให้ยืม เป็นทุนที่จัดไว้ช่วยเหลือนักเรียนในยามฉุกเฉิน เช่น เวลาเจ็บป่วย หรือได้รับอุบัติเหตุ ทุนประเภทนักเรียนจะต้องนำมาใช้คืนในภายหลัง

3. ทุนให้ทำงาน เป็นทุนที่จัดไว้เพื่อให้นักเรียนได้ทำงานเป็นการตอบแทน เช่น ให้ทำงานในห้องสมุด ให้ทำอุปกรณ์การเรียน เป็นต้น

5. บริการความปลอดภัย ได้แก่ การจัดให้ความดูแลเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน เช่น จัดเวรยามดูแลความปลอดภัยของอาคารสถานที่ จัดการจราจรภายในโรงเรียนให้ถูกระบบ เป็นต้น

6. บริการด้านจดหมายและไปรษณีย์ เป็นการให้ความสะดวกเกี่ยวกับการรับส่งจดหมาย โทรเลข ธนาณัติ ผู้ดูแล โทรศัพท์ เป็นต้น

7. บริการรับส่งนักเรียน เช่น มีรถของโรงเรียนให้บริการรับส่งแก่ครูและนักเรียน เวลาทำการรวมหรือมีความจำเป็นต้องใช้yanพาหนะ เป็นต้น

8. การปฐมนิเทศ การปฐมนิเทศเป็นกิจกรรมที่สำคัญประการหนึ่งที่ฝ่ายกิจการนักศึกษา จะต้องรับผิดชอบ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้และชี้แจงให้นักเรียน นักศึกษาได้มีความรู้ และเข้าใจถึงสถานที่ใหม่ที่เขาได้เข้ามาเรียน ให้เขาได้ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ลึกลับว่าจะชี้แจงให้นักเรียนทราบในวันปฐมนิเทศ ได้แก่ การแนะนำหรือจัดผู้บริหาร อาจารย์ สถานที่สำคัญ ๆ ในโรงเรียน ระบบที่บันทึก การเรียนการสอน และการประมูลผลผลิตผลงาน บริการและสวัสดิการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดไว้บริการแก่นักเรียน เป็นต้น

9. บริการห้องสมุด ห้องสมุดเป็นแหล่งให้ความรู้แก่นักเรียน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องจัดให้มีห้องสมุดไว้บริการแก่ครูและนักเรียน

กล่าวโดยสรุป งานกิจการนักเรียน หมายถึง งานทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับ นักเรียน นิสิต นักศึกษา นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน เป็นงานที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อส่งเสริม พัฒนาบุคลิกภาพ ตลอดจนให้บริการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เขาได้มีชีวิตอยู่ในสถาบัน อย่างมีความสุข และօอกไปสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ งานกิจการนักเรียนพอสรุปได้คือ

1. งานเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน Student Activities
2. งานเกี่ยวกับการปกครองและรักษา紀律 นิสิต Control Function
3. งานเกี่ยวกับสวัสดิการ Welfare Function
4. งานบริการอื่น ๆ

1. งานเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ชีวันนักเรียน นิสิต นักศึกษา และสถานศึกษาจัดขึ้น ทั้ง ในและนอกโรงเรียน ชีวันนักเรียน โดยทั่วไปว่ากิจกรรมร่วม หลักสูตร และมักจะเปลี่ยนไปตามเหตุการณ์และสมัยนิยม กิจกรรมที่จัดกันในโรงเรียน หรือ สถานศึกษาทั่ว ๆ ไป ได้แก่

- 1.1 องค์การนิสิตนักศึกษา
- 1.2 สมาคมนักเรียน นิสิต นักศึกษา
- 1.3 กิจกรรมเกี่ยวกับกีฬา อันได้แก่ กีฬาลีก กีฬาระหว่างชั้น กีฬาระหว่างสถาบัน เป็นต้น

1.4 กิจกรรมเกี่ยวกับวิชาการ ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการที่จัดขึ้น เพื่อส่งเสริม สันสนุนการเรียนการสอนในห้องเรียน

1.5 กิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่ดำเนินไว้ชิงประเพณี ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ อีกทั้งพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นด้วย

1.6 กิจกรรมเกี่ยวกับการนำเสนอพิธีประโภชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กรู้จักการทำให้เป็นประโภชน์ด้วยความ รู้จักเลี้ยงสละ เนื้อส่วนรวม

2. งานเกี่ยวกับการปกครองและวิชาะะเบียนวิัย เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในเรื่องของการสอดส่องดูแล ความประพฤติ การปฏิบัติตามเมื่ออยู่ในโรงเรียน ตลอดจนพัฒนาบุคลิกภาพ ให้ไปสู่ศักดิ์ทางพึงประสงค์ ขอบเขตของงานด้านนี้ได้แก่

2.1 การรับนักเรียน การแบ่งกลุ่มนักเรียน ตลอดจนการเลื่อนชั้น

2.2 การทำสัมภาษณ์นักเรียน และปริมาณนักเรียน

2.3 การทำทะเบียนนักเรียน

2.4 การรักษาะเบียนวิัย

2.5 การควบคุมดูแลความประพฤติ

2.6 การสอบสวน และการลงโทษ

3. งานเกี่ยวกับสวัสดิการ เป็นงานที่เน้นในเรื่องการให้สวัสดิการแก่ผู้เรียนในสังค์งาน ที่จะเป็นเพื่อให้อยู่ในสถานศึกษาอย่างมีความสุข ขอบเขตของงานสวัสดิการที่สำคัญ คือ

3.1 การจัดและบริการแนะแนว

3.2 การจัดบริการด้านอาหาร

3.3 การบริการด้านสุขภาพอนามัย

3.4 การบริการทุนการศึกษา

3.5 การจัดบริการด้านพัฒนาศักยภาพ

3.6 บริการด้านจดหมายและไปรษณีย์

3.7 บริการรับส่งนักเรียน

3.8 บริการเกี่ยวกับห้องสมุด เป็นต้น